

Materiāls izveidots projekta “Ar cieņu par pārtiku” ietvaros.

**ar cieņu
par pārtiku**

Zaļā brīvība

Līdzfinansē ES

SPĒLES NOTEIKUMI

Spēlētāju vecums: 6+

Spēlētāju skaits: 2+

Spēles sastāvdaļas:

- spēles “Jenga” koka klucīšu komplekts,
- metamais kauliņš ar balvu attēliem,
- 50 jautājumu kartītes.

Spēles mērķis: būvēt augstāku torni, to nesagāžot.

Spēles gaita:

- Sagatavojas spēlei: visi sasēžas aplī un no koka klucīšiem uzbūvē torni, liekot katrā līmenī trīs klucīšus un katrā nākamajā līmenī mainot to virzienu. Kad tornis gatavs, visi izlemj, kurš būs pirmais dalībnieks un sāks spēli.
- Pirmais dalībnieks izvelk vienu jautājumu kartīti, jautājumu izlasa skaļi un atbild 20 sekunžu laikā. Ja atbilde uz jautājumu ir pareiza,

dalībniekam ir izvēle vai nu pašam izņemt vienu klucīti no torņa vidus un to novietot torņa virspusē, vai nu klucīša pārvietošanu pāradresēt nākošajam dalībniekam.

Ja dalībnieks jautājumu nevar atbildēt, vai atbild nepareizi, tad klucītis ir jāpārvieto bez iespējas to pāradresēt nākošajam dalībniekam.

- Ja uzliktais klucītis 20 sekunžu laikā nenokrīt, tad gājiens ir veiksmīgs un spēli turpina nākošais dalībnieks: izvelk jautājumu kartīti, izlasa jautājumu, atbild, pārvieto klucīti torņa virspusē.
- Ar katru gājienu tornis paliek nestabilāks, tāpēc katrs dalībnieks uzmanīgi mēģina izņemt un pārvietot klucīšus, lai tornis nesagāžas sava gājiena laikā.
- Uzvar tas, kurš pēdējais novieto klucīti, nesagāžot torni. Uzvarētājs ar metamā kauliņa palīdzību noskaidro savu balvu.

Lai veicas!

Pārtikas atkritumu fakti – pareizās atbildes:

- Izmetot pārtiku atkritumos izšķērdējam visus pārtikas ražošanā un piegādē ieguldītos resursus – ūdeni, augsni, enerģiju, darbu.
- Viena trešā daļa jeb 1,3 miljonus tonnu no pasaulē saražotās pārtikas aiziet zudumā, jo tiek izmesta atkritumos. (Fusions, 2016)
- Ar pārtiku, kas pasaulē tiek izmesta, varētu pabarot visus 821 miljonus iedzīvotāju, kam nav pieejams pietiekošs daudzums pārtikas. (FAO, 2018)
- Viens Eiropas iedzīvotājs gadā izmet vidēji 92 kg pārtikas, kas kopā gadā ir 88 miljoni tonnu, no kā 47 miljoni tonnu rodas mājražotniecībā. (Fusions, 2016)
- Vislielākie pārtikas izšķērdētāji ir mājražotniecības – 53 % no visas izmestās pārtikas, pārstrādē un ražošanā tiek izmesti 30 %, ēdināšanā – 12 %, vairumtirdzniecībā un mazumtirdzniecībā – 5 %. (Fusions, 2016)
- No visiem pārtikas produktiem pasaulē visvairāk tiek izmesti augļi un dārzeņi un graudaugu produkti. (FAO, 2011)
- Trīs galvenie iemesli, kāpēc pārtiku izmetam atkritumos: nopērkam pārāk daudz nekā varam apēst – 43 %, sagatavojam pārāk daudz – 14 %, aizmirstam ledusskapī vai plauktos – 12 %. (Moora et al., 2015)

**ar cieņu
par pārtiku**

Zaļā brīvība

**Kuri tavās mājās ir visvairāk izmestie
pārtikas produkti, un ko tu varētu darīt,
lai tie nebūtu jāizmet?**

**Iesaki dažus padomus,
kā iepirkties, lai pārtiku nevajadzētu
izmest atkritumos.**

**Iesaki dažus padomus,
kā uzglabāt pārtiku plauktos,
lai tā ātri nebojātos un nebūtu jāizmet?**

**Iesaki dažus padomus,
kā pagatavot tik daudz pārtikas,
lai tā nepaliktu pāri un nebūtu jāizmet?**

**Iesaki dažus padomus, kā sasaldēt
pārtiku, lai tā ātri nebojātos un
nebūtu jāizmet?**

**Iesaki, kādu ēdienu var pagatavot
no pārtikas, kas ir palikusi pāri no
iepriekšējās ēdienreizes?**

Iesaki dažus padomus, kā uzglabāt pārtiku ledusskapī, lai tā ātri ne bojātos un nebūtu jāizmet?

**iesaki dažus padomus,
ko darīt ar pārtiku, kam ir beidzies
«izlietot līdz» termiņš.**

**Iesaki dažus padomus,
ko darīt ar pārtiku, kam ir beidzies
«ieteicams līdz» termiņš.**

**Kurus no šiem pārtikas ražošanā
ieguldītajiem resursiem – ūdeni, augsni,
enerģiju, darbu – izšķērdējam, izmetot
pārtiku atkritumos?**

**Cik liela daļa – puse, trešdaļa,
ceturtdaļa, piektdaļa – no pasaulē
saražotās pārtikas aiziet zudumā,
jo tiek izmesta atkritumos?**

Pasaulē apmēram 800 miljoniem iedzīvotāju nav pieejams pietiekošs daudzums pārtikas. Cik daudz varētu pabarot ar pārtiku, kas pasaulē tiek izmesta?

**Cik kg pārtikas gadā – 30 kg, 50 kg, 70 kg,
90 kg – izmet viens Eiropas iedzīvotājs?**

**Kas ir vislielākie pārtikas izšķērdētāji –
mājsaimniecības, ražotāji un pārstrādātāji,
ēdinātāji vai tirgotāji?**

**Kuri pārtikas produkti – augļi un dārzeņi,
piena produkti, graudaugu produkti,
gaļas un zivju produkti – pasaulē tiek
izmesti visvairāk?**

**Kāpēc pārtiku visbiežāk izmetam atkritumos –
nopērkam pārāk daudz, sagatavojam pārāk
daudz, aizmirstam ledusskapī vai plauktos,
neprotam pareizi sasaldēt?**

Ko nozīmē «PĀRTIKAS ATKRITUMI»?

Ko nozīmē «IZŠĶĒRDĒT PĀRTIKU»?

**Ko nozīmē produktu marķējums
«IZLIETOT LĪDZ»?**

Ko nozīmē produktu marķējums «IETEICAMS LĪDZ»?

**Ko nozīmē «PĀRTIKAS ATKRITUMU
ŠĶIROŠANA»?**

**Ko nozīmē «PĀRTIKAS ATKRITUMU
KOMPOSTĒŠANA»?**

Ko nozīmē «PĀRTIKAS PIEGĀDES ĶĒDE»?

**Ko nozīmē «PĀRTIKAS ATKRITUMU
APSAIMNIEKOŠANA»?**

**Ko nozīmē «ZERO WASTE jeb
BEZATKRITUMU PIEEJA»?**

Ko nozīmē «NEIZBĒGAMIE PĀRTIKAS ATKRITUMI»?

**Kā pārtikas atkritumu mazināšana
var palīdzēt novērst nabadzību
pasaulē?**

**Kā pārtikas atkritumu
mazināšana var palīdzēt novērst
badu pasaulē?**

2 NOVĒRSTS
BADS

**Kā pārtikas atkritumu mazināšana
var palīdzēt nodrošināt cilvēkiem
veselīgu dzīvi un labklājību?**

**Kā pārtikas atkritumu mazināšana
ir saistīta ar iekļaujošu un
kvalitatīvu izglītību un mācīšanos
mūža garumā?**

4 KVALITĀVA
IZGLĪTĪBA

**Kā pārtikas atkritumu mazināšana
ir saistīta ar dzimumu līdztiesību
un vienlīdzīgām iespējām visām
sievietēm un meitenēm?**

Kā pārtikas atkritumu mazināšana ir saistīta ar tīra ūdens pieejamību un piemērotiem sanitārajiem apstākļiem?

**Kā pārtikas atkritumu mazināšana
ir saistīta ar atjaunojamo enerģiju?**

**Kā pārtikas atkritumu mazināšana
ir saistīta ar cilvēka cienīgu
darbu un ilgtspējīgu ekonomikas
izaugsmi?**

**Kā pārtikas atkritumu mazināšana
var palīdzēt attīstīt inovācijas un
ilgtspējīgu infrastruktūru?**

9 INOVĀCIJAS UN
INFRASTRUKTŪRA

**Kā pārtikas atkritumu mazināšana
var palīdzēt mazināt nevienlīdzību
starp valstīm un valstu iekšienē?**

**Kā pārtikas atkritumu mazināšana
var palīdzēt veidot iekļaujošas,
drošas, elastīgas un ilgtspējīgas
pilsētas un kopienas?**

**Kā pārtikas atkritumu mazināšana
ir saistīta ar atbildīgu patēriņu?**

**Kā pārtikas atkritumu mazināšana
var palīdzēt novērst klimata krīzi
un aizsargāt planētu?**

**Kā pārtikas atkritumu mazināšana
var palīdzēt aizsargāt dzīvību ūdenī
un ilgtspējīgi uzturēt okeānu,
jūru, upju un ezeru resursus?**

Kā pārtikas atkritumu mazināšana var palīdzēt aizsargāt dzīvību uz zemes, ilgtspējīgi uzturēt sauszemes resursus, novērst pārtuksnešanos, augsnes degradāciju un bioloģiskās daudzveidības izzušanu?

**Kā pārtikas atkritumu mazināšana
var palīdzēt uzturēt miermīlīgu,
taisnīgu un iekļaujošu sabiedrību?**

**Kā pārtikas atkritumu mazināšana
var veicināt partnerību rašanos
un stiprināt sadarbību pasaules
ilgtspējas nodrošināšanai?**

17 SADARBĪBA
MĒRĶU
ĪSTENOŠANAI

Tev jāpārvieto divi klucīši!

Tev pienākas balva!

Tu izlaid gājienu!

Tev jāpārvieto divi klucīši!

Tev pienākas balva!

Tu izlaid gājienu!

Tev pienākas balva!

